

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ♦ Godišnja pretplata 50 din ♦ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ♦ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ♦ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ♦ Oglasi po ceniku ♦ Rukopisi se ne vraćaju ♦

Beograd, 12 mart 1938

God. IX ♦ Broj 10

Prosveta u petoletki

U ovome broju „Sokolskog glasnika“ donosimo u celosti plan prosvetnog rada Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u okviru sokolske Petrove petoletke, što ga je prosvetni odbor Saveza usvojio kao dopunu ranije usvojenog trogodišnjeg plana.

Posle završenog četirigodišnjeg prosvetnog plana, kakav je bio predložen od brata dr. Belajčica i zbora župskih prosvetara te odobren od glavne skupštine Saveza — pristupilo se stvaranju novog trogodišnjeg plana još pre ideje o sokolskoj Petrovoj petoletki.

Međutim se ukazala potreba da i prosvetni rad Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije treba da uđe u okvir sokolske Petrove petoletke. Ovo utoliko pre što se celokupno sokolsko delovanje mora ujednačiti, da bi se postigli i ujednačeni rezultati.

Dosadašnji prosvetni planovi su imali maksimalni obim, ali nas je iskustvo naučilo, da to kod mnogih jedinica izaziva strah. Zato su mnoge od njih ostale neaktivne prema ovim planovima, sa uverenjem, da se sve to ne tiče njih, već samo onih velikih koje to mogu. I one, u stalnom očekivanju da će se prilike, kao nekim čudom, popraviti i promeniti, ostadoše ukočene pred svojim zadacima.

Donosimo zato plan prosvetnog rada sa minimalnim obavezama. Ne činimo to zato što smo željni nekih novotarija u radu. Naprotiv, želimo da se u svakom društvu i četi stekne uverenje, da koliko god je realnost što postoje kao društveni organizmi, toliko mora biti realnost i obaveza njihovoga rada za ono što je propisano kao minimalno. **To minimalno se mora izvršiti, kao što se mora živeti.** A koje jedinice mogu i više uraditi, te će već znati i same da prošire plan.

Tome minimalnom programu na celoj liniji mora se podvrgnuti i prosvetni odbor Saveza. **Prosto rečeno: ono što se rekne, učiniti se mora i u Savezu, i u župi, i u društvu, i u četi.** Ovim zamišljamo, da treba da se uspostavi i pokolebana disciplina u našim redovima, uz koju treba da prođe i svest, da mi sa svojim jedinicama ne predstavljamo neko društvo za zabavljanje, već **odlučan skup ljudi za mukotrpan obavezni rad, kojim se služi i sebi i Sokolstvu i narodu.** Treba da prođe svest, da se ništa ne može ostaviti na stranu, da se ne može odložiti za neki rok od posle 1941 godine! Radi se, dakle, o **stavljanju u pokret naših snaga, u spor i minimalan pokret,** koji će se već po zakonu inercije sve više ubrzavati, širiti i možda dostići i maksimalne etape, sve prema datim prilikama. Tek ne sme da bude ispod minimuma, nezapočet, nenastavljen, nedovršen. Jer na kraju krajeva, **u čemu je drugom naše sokolsko višestvo u mirno doba, nego u onoj tvrdokornosti da se napor u radu izdrži! Da se dotraje! Da se u tišini bije bitka i sa samim sobom! Da se lome prepreke! Da se stalno ide napred! Makar i sporo. Ali stalno!**

Objavljujući ovaj program i plan rada, pozivamo sva bratska društva i čete, da preko svojih prosvetara zaista i sprovedu minimum poslova, što se ovde predviđaju. Možda će se nekima učiniti da je i ovo previše mnogo, t.j., da je i ovo maksimalni plan. Pa neka i tako misle! Tek moraju nešto početi, moraju uraditi bar ono što misle da mogu uraditi, a kasnije kad se

i u njihovoj duši zasija vera i u njihovu malenu moć, srčano će se prihvatiti i većih zadataka. Teško je, svakako, početi, savladati prve prepreke, utopiti se u rad, zatreperiti svojom snagom pred teškim preduzećem — ali kad sva ta prva groznica prođe, onda se i sa minimalnim ide napred i odlučno dolazi do rezultata.

Naše Sokolstvo je dosada imalo mnogih svojih iskušenja. I to iskušenja što su mu od drugih bila nametnuta. Ovom prilikom se ne radi o iskušenju, već samo o našoj dobroj volji, o onoj volji što se rodila u nama samima, što je naša sopstvena motorna snaga, što nam nije nametnuta, što u nama veći tinja ili buktu.

Tu volju sada hoćemo da unesemo u vrtlog narodnog previranja za vreme sokolske Petrove petoletke. Da je u svesi i da pomoću nje iznesemo na svetlost sunca veće blagostanje i višu sreću Jugoslavije i jugoslovenskog naroda.

Kako god da smo dali sokolski zavet, zakletvu, časnu reč ili samo svoj potpis — sve to neće biti toliko važno, koliko je važno izvršeno delo. Od Saveza do župa, od župa do jedinica, u jedinicama od jednog do drugog — **angažovano je naše sokolsko ime, ono ponosno sokolsko ime, koje je svetlilo i u najtežim danima naše nacionalne istorije.** Na kraju sokolske Petrove petoletke to naše sokolsko ime mora da izađe još svetlije, tak o da bi sa poštovanjem moralo biti izgovoreno čak i od onih koji sa nepoverenjem gledaju na naše napore.

A da to tako bude, zavisi od jednog po jednog od nas, od svakog pojedinačno, i na kraju ukupno od svih. Drugim rečima, **ništa se u petoletki ne može ostavljati nekom drugom, i niko se ne može smatrati da nije baš on pozvan da učini to i to delo, niko ne može ostati po strani.**

U tome znaku predajemo svoj braći i sestrama ovaj plan prosvetnog rada.

M. Stanojević,
predsednik
prosv. odbora Saveza SKJ

Budžetska debata u Narodnoj skupštini

Sokolstvo je značajno napredovalo i ušlo u široke slojeve naroda

Ekspoze ministra fizičkog vaspitanja naroda brata dr. Vjekoslava Miletića

U nastavku budžetske debate u Narodnoj skupštini, u utorak dne 8 o. m. u noći, prigodom pretresa budžeta Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda, održao je svoj ekspoze ministar fizičkog vaspitanja brat dr. Vjekoslav Miletić, koji je rekao sledeće:

— Predlog budžeta Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda za 1938/39 godinu, koji Vam se podnosi na odobrenje, jeste minimalan izražaj zadatka, koji ovo Ministarstvo treba da sprovedi. Ono ima pred sobom velike i vrlo važne opšte narodne zadatke, kojima je teško potpuno udovoljiti sa budžetom od 18,864.695.— dinara.

Svima je nama poznata uloga fizičkog vaspitanja već kod antičkih naroda: Grka i Rimljana. Pa i današnji napredni i veliki narodi, u želji da im omladina čeliči duh i da bude moralno i etički jaka, smatraju, da je neophodna potreba da im omladina bude zdrava, snažna, otporna i fizički razvijena, i u tom cilju posvećuju najveću brigu telesnom vaspitanju, ne želeći pri tome ni najvećih materijalnih žrtava.

I kod nas se već dosta davno osetila potreba da se opšti vaspitni sistem omladine treba nadopuniti telesnim vaspitanjem, pa se tako po malo počelo sa osnivanjem raznih gimnastičkih društava i sl.

Blaženopamćivi Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj bio je prvi koji je naglasio potrebu, da telesno vaspitanje bude deo opšteg državnog vaspitanja. U tome cilju osnovano je Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda, koje ima da vodi računa o zdravlju i telesnom vaspitanju mladih generacija.

Ovo Ministarstvo, ma da ima da pomaže i unapređuje svaku korisnu telesno vaspitnu delatnost, nema za svoj konačni cilj organizovanje sportskih u-

takmica i stvaranje rekordera, već ono postoji zbog naroda, zbog milijunskih masa naše omladine, kojoj treba omogućiti telesno vaspitanje zbog moralne, etičke i higijenske vrednosti ove delatnosti.

Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda, kao deo Vrhovne državne uprave, ima brigu o organizaciji i napretku telesnog vaspitanja u zemlji. Ovo se može postići dvojakim putem: 1) radom samog Ministarstva na izvođenju telesnog vaspitanja; i 2) pomaganjem, jačanjem i razvijanjem privatne inicijative, i to putem Sokola, društava za fizičku kulturu, raznih sportskih organizacija, vatrogastva, skautizma i ostalih deonica, sve sa svrhom da se omladini, a to znači narodu, obezbedi i osigura potpuni razvoj; da se vaspita moralno, i telesno, onako kako će najbolje biti za telesno i duševno zdravlje budućih pokolenja.

Najveći deo delatnosti Ministarstva svodio se u poslednje dve godine na sprovođenje Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju, koji je stupio na snagu 2 februara 1934 godine. Cilj je toga zakona telesno, moralno i nacionalno vaspitanje celokupne naše omladine od prve godine školovanja do navršene 20 godine života. Školska omladina muška i ženska vaspitavaće se u tom smislu u školama, vanškolska omladina, i to samo muška, vaspitavaće se u prazničnim tečajevima.

Primenom ovog zakona pored ostalog osigurava se i čuvanje naše omladine od mnogobrojnih razornih uticaja, koji nailaze najlakše na prijem baš kod najneotpornijeg i idealistički nastrojenog elementa — bujne omladine — a koja danas sutra ima da bude gro, celokupna popuna i obnova naše

narodne vojske, koja je jemac i zatočnik našeg jedinstva i slobode.

Osim toga, rok službe u kadru vrlo je kratak, a moderni polet tehnike čini nastavu uvek sve težom, a i dužom, pa se primenom ovog zakona, t.j. pripremom omladine — produžujući joj nastavu — na predvojničkom terenu njenog života, olakšava postizavanje ciljeva kadra naše vojske.

Geografski momenti naše zemlje, rad susednih i daljih država u tome pravcu kao i sve neminovne potrebe koje rezultiraju iz svega toga opravdavaju i iziskuju potrebu primene ovog zakona.

Kao svaka nova ideja, tako je i ovaj zakon nailazio na poteškoće kod sprovođenja. Najveća je poteškoća premalo razumevanje i interes za telesno vaspitanje naroda, zatim nedostatak vežbaonica i vežbališta kao i stručnih nastavnika. Kada je pre jednoga veka uvođeno obavezno školovanje, narod se i tome opirao, negde manje a negde više. I kao što je obavezno školovanje trebalo vremena da se ukoreni u narodu, tako će se i obavezno telesno vaspitanje vremenom udomačiti.

Ministarstvo je svim mogućim propagandnim sredstvima stvaralo i stvara teren za sprovođenje toga zakona, a istovremeno pomažući materijalno postojeće telesno vaspitne organizacije stvaralo je terene na kojima će se izvoditi ta nastava.

U krajevima (opštinama), gde su ekonomske i materijalne prilike vrlo teške, preporučilo je ovo Ministarstvo nadležnim vlastima, da se sa podesnim i celishodnim merama i sa potrebnom obazrivošću i taktom u granicama zakona stvore svi uslovi za uspešnu primenu odredaba zakona o obaveznom telesnom vaspitanju.

Uvidevši potrebu što većeg broja obrazovanih nastavnika za fizičko vaspitanje, Ministarstvo je održalo u Beogradu 1937 godine 7 tečajeva za obrazovanje nastavnika obaveznog telesnog vaspitanja. Tečajevi su trajali po mesec dana, a u njima je svršen čitav materijal prema Uredbi o sprovođenju Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju. Na kraju tečajeva kandidati su polagali ispite. Na ovaj način obrazovano je prošle godine 500 nastavnika iz raznih srezova cele zemlje. Od tog broja bilo je 400 učitelja i 100 lica iz redova ostalih profesija.

Ministarstvo je smatralo da su učitelji, koji su u najužoj vezi sa narodom, prvi pozvani da vrše nastavu obaveznog telesnog vaspitanja i stoga je njih prvenstveno primalo u tečajeve. U saglasnosti sa Ministarstvom prosvete omogućuje se raspored muških učiteljskih snaga tako, da isti odgovara i potrebama obaveznog telesnog vaspitanja.

U ovoj godini dat je pravilan tok obaveznom telesnom vaspitanju i rad je otpočeo u čitavoj zemlji. Obrazovani su: 1) otseci stručnih referata pri banskim upravama, te je pri svakoj bano-vini Ministarstvo u sporazumu sa Ministarstvom vojske i mornarice postavilo po jednog referenta za obavezno telesno vaspitanje iz redova viših oficira; 2) otseci stručnih referata pri sreskim načelstvima; 3) praznični tečajevi za izvođenje nastave kod vanškolske omladine u opštinama.

Broj nastavnika koji su svršili tečajeve Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda nije još dovoljan, da bi se nastava mogla nesmetano vršiti. Zbog toga su pored ovih vršili nastavu u prazničnim tečajevima učitelji, rezervni

oficiri i tehnička lica postojećih telesno-vaspitnih organizacija.

Jasno je, da kratki tečajevi, koji ne traju ni mesec dana, ne mogu dati polaznicima onakvu spremu, kakvu bi im mogla dati stalna škola sa specijalnom i opsežnom stručnom nastavom. Radi toga, a u cilju što uspešnijeg vršenja obaveznog fizičkog vaspitanja, ovo Ministarstvo nastoji da već u drugoj etapi svog organizacionog rada u novoj budžetskoj godini stvori što povoljnije uslove za sistematski i što stručnije spremanje nastavnih kandidata, a osim toga da pronade i u privatnoj inicijativi sve one sposobne i aktivne radnike, a ovako stručno izgrađeni nastavnici moći će sa potrebnim razumevanjem najuspešnije da ostvaruju namere zakonodavca.

I pored ovih istaknutih nedostataka danas ima kod nas organizovanih oteška obaveznog telesnog vaspitanja u 1.951 opštini i gradskom poglavarstvu, a u 2.138 prazničnih tečajeva vežba oko 250.000 obveznika. Ovaj se broj povećava, a ukoliko se budu dale koristi obveznicima u pogledu službe u stalnom kadru vojske i u saobraćaju na državnim prevoznim sredstvima, biće u prazničnim tečajevima naskoro svi obveznici.

Zbog opširnosti programa Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju kao i zbog momentalnih nedostataka nastavnih kadra i materijalnih sredstava, a da se banovine i opštine ne bi i suviše teretile, ukazuje se kao po-desno da se ovaj zakon sprovodi postepeno a sa mnogo ozbiljnosti.

U pogledu obaveznog telesnog vaspitanja u velikoj većini evropskih država, a naročito u Nemačkoj, Italiji, Poljskoj, Češkoslovačkoj, Rumuniji, Bugarskoj itd. radi se forsirano u tom pravcu pod raznim vidom. Austrija je donela prošle godine zakon o obaveznom telesnom vaspitanju, i već prve godine rada osposobljeno je 1.700 nastavnika za obavezno telesno vaspitanje, u kome se najviše daje omladini poduka iz predvojničke obuke, kao i potrebna nastava iz općeg telesnog vaspitanja. Koliko je poznato, u Poljskoj je predviđeno za fizičko vaspitanje 72.000.000.— dinara, a u Bugarskoj oko 40 milijuna dinara (100 milijuna leva) itd. Pa pored ostalog, obzirom i na ovaj i ovakav rad u stranim državama, moramo i mi preduzimati sve potrebno da ne zaostanemo za ostalim narodima u takvom radu.

Ovo Ministarstvo pomaže i razvijanje privatne inicijative putem: Sokola Kraljevine Jugoslavije, društava za fizičku kulturu, sportskih organizacija itd.

Sokolstvo je 1929 godine značajno napredovalo. Dok je Savez Sokola u 1929 godini imao svega 443 društva sa 72.806 pripadnika, u 1930 godini ima 784 društva i čete sa 134.951 članom. Cenjeno i zbog svojih već u prošlosti izvršenih nacionalnih zadataka, Sokolstvo je ušlo i u široke slojeve naroda, te danas broji oko 300.000 članova. Uz pomoć države, banovina i opština Sokolstvo je podiglo i preko 300 domova. Zadatak Sokolstva nije samo telesno vaspitanje njegovih članova, već i moralno i nacionalno odgajanje generacija, kao također i prosvetli-vanje i privredno potpomaganje naročito naroda na selu. U tome cilju radi se po sokolskim četa-ma na podizanju higijenskih prilika putem mnogobrojnih tečajeva, predavanja, izložaba i prikazivanja fil-mova, te na isti način i na unapređivanju poljoprivrede. Sokolstvo kao opće narodna nepolitička organizacija, ima uvek da razvija blagorodnu i korisnu delatnost. Za izvršenje takvog posla i u takvom plemenitom radu pomaže ga i ovo Ministarstvo.

Isto tako su u sprovođenju svog zakonskog i statutarnog rada na polju fizičkog vaspitanja razvili lepu aktivnost i mnoga društva za fizičku kulturu.

Važan faktor privatne inicijative, koji je najraznovrsniji i najvažniji, je ono što zovemo sportom, a što je kod nas dobro organizovano u Savezu sport-

skih saveza Kraljevine Jugoslavije i u Jugoslovenskom olimpijskom odboru. Sport se u celom svetu danas priznaje i pomaže kao sredstvo za vaspitanje širokih masa i kao sredstvo da se najširiji slojevi privuku svestranom i korisnom radu telesnog vaspitanja. Veliki mislilac Toma Masarik izjavio je jednom: „Zdrav čovek ne može da živi bez sporta“, time je hteo reći, da je biološka potreba čoveka da osvežava svoja pluća, da čeliči svoje mišiće i da se uopšte usavršava u fizičkom pogledu, jer je to zahtev prirode, kojoj je sam Bog dao svoje zakone. Iskustvom je dokazano, da su koristi od sportskog rada velike, pa se nadam da će i naš jugoslovenski sport izvršiti svoj veliki viteški zadatak. U sportu su sve grane potrebne i korisne, kada se stručno i viteško na njima radi. Da bi se ta stručnost što bolje sprovela, potrebno je da i država pomogne privatnu inicijativu i da se preko nadležnih organizacija (Saveza sportskih saveza i dr.) nastoji da se glavno načelo sportskog rada: dobrovoljna ali stroga disciplina u svakom pravcu poštuje, jer se pomagati može onaj sport, koji oplemenjuje, koji stvara karaktere i rodoljube.

Ceneći rad privatne inicijative država je omogućavala i pomagala napredak sviju sportova tako, da zapažamo već vidan napredak i porast gotovo svih grana sporta za poslednjih nekoliko godina. —

Dalje je ministar brat d-r Miletić govorio o pojedinim granama sporta u zemlji i istakao lep napredak koji se pokazuje u svim tim granama, pri čemu je govoreći o smučarstvu rekao: „Ono što znači u gimnastici naš Soko Stukelj, koji je već tri puta na olimpijadi osvojio prvo mesto u gimnastici, to je u smučarskom sportu smučar Smolej...“

Zatim je govorio o radu svoga Ministarstva na unapređivanju telesnog vaspitanja i sporta, i to: o tečajevima koje je u 1937 održalo Ministarstvo, o davanju pomoći pojedinim savezima, o radio-predavanjima koje je organizovalo Ministarstvo sa najaktuelnijim temama iz područja telesnog vaspitanja i sporta, o predviđenom izdavanju časopisa za telesno vaspitanje, koji će biti organ Ministarstva, o nastojanju oko povećanja kvalifikovanih stručnjaka, u koju svrhu Ministarstvo školuje nekoliko pitomaca na inostranim visokim školama za telesno vaspitanje, te kako Ministarstvo budno prati rad svih sportskih saveza i pomaže ih materijalno u granicama svojih budžetskih mogućnosti.

Nakon što je još govorio o vatrogastvu, ministar brat d-r Miletić rekao je:

— Kao što je u ovoj godini Ministarstvo razvilo svoj rad u svim pravcima, tako će ono produžiti i dalje u novoj budžetskoj godini, da bi se u sledećoj budžet mogao opravdano povećati, kako bi Ministarstvo moglo da izvrši što više od svojih zadataka. Sadašnji predlog budžeta, iako povećan za 6.100.000.— dinara, neće još uvek moći da bude dovoljan za izvršenje svih zadataka koji se nameću ovom Ministarstvu, kako u njegovoj organizaciji tako i u onome što mora da uradi u cilju izvršenja Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju i za pomaganje privatne inicijative, ali će se učiniti sve da se i sa predviđenim sredstvima postignu što veći i značajniji uspehi na području fizičkog vaspitanja naroda.

U tom cilju poduzeto je potrebno:

1) da se osnuje Škola za telesno vaspitanje u Beogradu, a do tog vremena da se organizuje jednogodišnji tečaj za spremanje nastavnika telesnog vaspitanja po školama.

Ovom školom otvoriće se telesnom vaspitanju širom vrata i telesno vaspitni pokret kod nas stupa time u novu eru, a Ministarstvu su date nove smernice rada.

2) Da se donese Uredba sa zakonskom snagom, kojom će se izmeniti i dopuniti Uredba o uređenju Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda KB. 270 od 19-III-1932 godine.

Ovo je potrebno pošto se prilikom osnivanja Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda nisu mogle predvideti sve potrebe administrativne i stručne delatnosti novog Ministarstva. Stupanjem Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju na snagu, ukazala se potreba za

osnivanjem novog oteška za vođenje poslova oko organizacije i nadzora obaveznog telesnog vaspitanja. Sem toga, potrebno je i osnivanje pravnog oteška za donošenje novih zakonskih predloga i pravilnika kao i za regulisanje trzavica u organizaciji privatne inicijative. —

Prelazeći dalje na sam predlog budžeta i iznoseći pojedine partije i pozicije, u pogledu partije pomoći Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije, ministar brat d-r Miletić je rekao:

— Partija 1953 poz. 1 označava sumu od šest milijuna dinara, koja se daje kao redovna godišnja pomoć Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije. Pozicija 2 jeste u sumi od 1.452.562.— dinara, koja se također dodeljuje Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije za isplatu anuiteta Državnoj hipotekarnoj banci za zajam od deset milijuna dinara, koji je odobren za sanaciju sokolskih domova i izgradnju njihovu na osnovu § 98 tač. 2 Finansijskog zakona za 1937/38 godinu. —

Pored toga, rekao je ministar u svom ekspozu, da je u poziciji 4 i 5, a u ukupnoj sumi od 600.000.— dinara, stavljeno: Din 100.000.— za odlazak zvanične delegacije Ministarstva fizičkog vaspitanja na slet u Prag i Din 500.000.— kao pomoć Sokolstvu za učešće na tome sletu i na međunarodnim gimnastičkim takmičenjima koja će se održati u okviru svesokolskog sleta u Pragu

Svoj ekspoz ministar brat d-r Miletić završio je rečima:

Glavna godišnja skupština Sokolske župe Karlovac

VIII redovna glavna godišnja skupština Sokolske župe Karlovac održana je u nedelju dne 6 marta o. g. sa sledećim dnevnim redom: od 8—10 sati održani su sastanci načelnika i prosvetara društava i četa; od 10—13 sati predkonferencija svih delegata, načelnika, prosvetara i ostalih referenata, na kojoj su pretreseni izveštaji župskih funkcionera o radu župske uprave u 1937 godini. Zboru prosvetara i načelnika kao i skupštini župe prisustvo-vao je delegat bratskog Saveza brat d-r Hugo Verk iz Zagreba, član uprave Saveza SKJ. U 3 sata po podne održana je glavna godišnja skupština.

Skupštinu je otvorio i vodio starešina župe brat Marko Sablić. Bili su prisutni predstavnici vojnih i civilnih vlasti: komandant mesta, general brat Božidar Putniković, u zastupanju komandanta Vojnog okruga, kapetan 1 klase brat Dušan Kovačević, u zastupanju sreskog načelnika g. Josip Mikulandi, zamenik predsednika gradske opštine brat Mato Nikšić, komandant 2 pionirskog puka g. Kirhbaum, p-pukovnik i šef policije brat d-r Mato Grgurić.

Otvarajući skupštinu prisutni su najpre odali poštu seni velikog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, iza toga je upućen brzopuzni pozdrav Maršalatu Dvora Nj. V. Kralja Petra II ovog sa-držaja: „Svi delegati sokolskih društava i četa Sokolske župe Karlovac, okupljeni na glavnoj godišnjoj skupštini, verni amanetu Velikog Kralja Ujedinitelja, spremni na najveće žrtve u radu za čast, napredak i veličinu Jugoslavije, šalju Vašem Veličanstvu iz-raze svoje nepokolebive vernosti i o-danosti“. Savezu SKJ poslan je brzopuz: „Sa glavne godišnje skupštine župe Karlovac delegati društava i četa pozdravljaju bratski Savez sokolskim pozdravom Zdravo“. Bratu Engelbertu Ganglu, I zameniku starešine Saveza SKJ poslan je brzopuzni pozdrav: „Ponosni što mesto u kom si rođen pripada sastavu ove župe, sa glavne godišnje skupštine šalju Ti svi delegati iskrene i tople pozdrave sa željama za dobro zdravlje“.

Kako su izveštaji već bili štampani i pravovremeno dostavljeni svima jedinicama, nije ih bilo potrebno čitati, tim više što su i na pretkonferenciji bili predmetom diskusije. Općenito se može reći, da su svi izveštaji bili lepo i opširno sastavljeni pa se iz njih moglo u pregledu videti celokupan rad u 1937 godini.

Tajnički izveštaj obuhvatio je u pregledu ne samo sav administrativni rad župe i njenih svih oteška, nego je

— Ukupan iznos sume predloga budžeta za 1938/39 godinu jeste 18.864.695 dinara i veći je od prošlogodišnjeg za 6.100.000.— dinara.

Iznoseći ovaj predlog budžeta, moram još na kraju da naglasim, da su kod nas saradnjom svih pozvanih fizičke kulture, uprkos skromnih materijalnih sredstava ovog Ministarstva, postignuti već sada lepi rezultati, a u međunarodnom takmičenju ne samo da stižemo i one naprednije države i narode, već smo i mnoge one sa jačim materijalnim sredstvima (budžetima) za ove ciljeve prestigli, blagodareći poznatom viteškom duhu, životnoj energiji, elanu i zdravoj prirodi naše nacije.

Ovakav lep dosadašnji razvoj telesnog vaspitanja opravdava iskrene nade kao i želje za što sretniju budućnost našega naroda.

Prema napred izloženom, navedeno povećanje budžeta prema zadatcima koje Ministarstvo ima da izvrši je malo, te zato molim Narodnu skupštinu da ga primi sa uverenjem, da će efekat celog budžeta područnog mi Ministarstva biti mnogo veći, nego što on cifarski kazuje. —

Nakon što su zatim govorila četiri narodna poslanika i nakon kratkog odgovora ministra brata d-ra Vjekoslava Miletića na primedbe govornika, Narodna skupština izglasala je budžet Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda.

u kratkom pregledu iznesen i prikaz stanja u pojedinim jedinicama sa ocenom rada. Župa je u prošloj godini imala 19 društava i 36 četa. Osnovane su dve nove čete: u Mašvini i Radovici. Izgrađena su 3 nova doma: u Metlici, Dugoj Resi i Ogulinu.

Rad uprave župe bio je vrlo uspešan u izvršavanju zadataka datih u zaveštima za sokolsku Petrovu petoletku. Iz izveštaja načelnika videlo se, da je stručni odbor župe u celosti izvršio svoj program rada. Takmičenja, javne vežbe, akademije i ostale priredbe bile su u ovoj godini mnogo bolje no prošlih godina. Broj vežbača i vežbovnih časova znatno se povećao. Obilaskom jedinica, tečajevima i posetima članova stručnog odbora društvima i četama povećao se broj prednjaka i vođa kategorija. Iz izveštaja predsednika prosvetnog odbora videlo se, da je prosvetni rad u mnogim jedinicama bio pojačan, da su prosvetari radili po određenom planu i da su bili u stalnoj saradnji sa svim odborima i osecima u svojim jedinicama. Održavane su i dejne škole. Župa je održala nekoliko tečajeva po okružjima i većim sokolskim društvima. Održan je i trodnevni prosvetni tečaj. Isto tako priredjen je jedan pčelarski tečaj. Organizovana su predavanja iz trezvenosti i zadrugarstva. Prigodom svakog javnog nastupa i takmičenja održavana su i prosvetna takmičenja. Osnovan je u župi „Sokolski narodni univerzitet“, kome se javio lepi broj intelektualaca, koji su voljni ići u selo i držati predavanja. Narodni i sokolski i državni praznik 1 decembar proslavile su prošle godine sve jedinice sa vrlo velikim uspehom. Blagajničko delovanje bilo je uredno. Jedino još uvek ostaju stari dugovi, koji se potežu već nekoliko godina, pa će župa u 1938 godini nastojati da i to pitanje konačno reši. Nema ni jedne jedinice koja ne bi mogla udovoljavati svojim materijalnim obavezama prema Savezu i župi. Osobito je živ bio rad oteška za seoske čete, čiji su članovi održavali svoje sastanke svakog petka i na njima donosili zaključke i predloge za opće prosvetno, ekonomsko i socijalno unapređenje sela. Otešek je pored ostalog izdao štamparu brošuru: „Uputa kako treba nepismenoga učiti čitati i pisati“. Socijalni otešek blažio je bedu pomažući braću neposlene radnike, bolesne članove, putnike Sokole koji su se zatekli na putu bez sredstava za život, stradalima zbog ljudske pakosti i mržnje, i onima koji su postradali zbog elementarnih nepogoda. Lekarski otešek davao je savete

i upute za higijenski život pojedinaca i unapređivao socijalnu higijenu sela i vežbačkog članstva. Iz izveštaja statističara, čiji je posao jednako toliko nezahvalan koliko i opsežan, videlo se, da je ovaj osek u prošloj godini normalizirao svoj rad i uredio župsku statistiku, prema kojoj u župi imade svega 4769 sokolskih pripadnika. Svi su izveštaji primljeni jednoglasno.

Nakon pročitano izveštaja revizionog odbora podeljena je razrešnica župskoj upravi. Zatim su podneseni predlozi za rad u 1938 godini i predlozi za saveznu upravu.

U 1938 godini, pored redovnog rada, održaće se župski slet 5 juna o. g., župska takmičenja i takmičenja za prelaznu župsku zastavu, izvršiće se što češći pregled jedinica, a prihvaćen je i predlog, da svaka jedinica mora o svom trošku poslati bar jednoga vežbača na slet u Prag. U Pragu će biti organizovano za članove sokolskih četa da što više posete gospodarske izložbe, muzeje, fabrike, poljoprivredne škole, rasadnike, vrtlarije i uzorna gospodarstva, kako bi se što više koristili praktičnim poukama za unapređenje svoga života kod kuće. Po predlogu prosvetnog odbora, u celokupnom radu župe u idućoj godini posvetiće se naročito pažnja jačanju sokolske discipline. Ceo rad župske uprave biće skoncentrisan na organizovanje što većeg broja sposobnih sokolskih radnika u vanjskim jedinicama. Za sokolsku štampu prihvaćen je predlog da se uputi saveznom prosvetnom odboru da se procuči, kako bi se umesto svih dosadanih sokolskih listova mogao izdavati samo jedan koji bi bio tednik, a u kome bi celokupno članstvo, pa i nečlanovi, dobilo poučno i zabavno štivo. Isto tako prihvaćen je predlog, da savezna uprava prouči, na koji bi način Savez došao do vlastite štamparije.

Skupština je bila vrlo živa, pa su delegati kojih je bilo preko stotinu učestvovali u rešavanju svih pitanja sokolskog života uopšte i oko unapređenja sokolskog rada u župi napose. Od 19 društava bilo je po svojim delegatima zastupano 15, a od 36 četa 25.

Nova uprava za 1938 godinu, koju je predložio kandidacioni odbor, izabrana je aklamacijom i jednoglasno.

Izabrani su: za starešinu: Marko Sablić, za I zamenika: D-r Josip Variola, za II zamenika: Vlado Bosnić, za načelnika: Branko Blašković, za I zamenika: Filip Kok, za II zamenika: Viktor Čuljat, za načelnicu: Vlastimila Blašković, za I zamenicu: Vida Protić, za II zamenicu: Katarina Gojak, za prosvetara: Milan Radeka, za tajnika: Božidar Dočkal, za blagajnika: Lazar Zlatović, za ekonomu: Vilko Širola. Odbornici i zamenici: deneral Božidar Putniković, pukovnik Ivan Tomašević, d-r Stevan Jakšić, Mirko Ercegović, Jošip Janković, Dušan Bordoški, ing. Ante Draganić, ing. Branko Petrović, Ivan Navratil, Roza Andolšek, Dušan Bijelić. Revizori: Janko Kreft, Fahrija Volić, Đuro Hajdin. Zamenici revizora: Ladislav Kraus, Nikola Mateša. Sud časti: D-r Spiro Šantić, d-r Stanko Rendulić, Nikola Mateša. Zamenici suda časti: Jure Cindrić, Rada Bordoški. Pretsednici okružja: Karlovac: d-r Josip Variola, Slunj: d-r Milan Popović, Ogulin: Vlado Bosnić, Črnomelj: Spiro Vranković.

Pored svih velikih teškoća koje se nameću svojim posebnim položajem župe, koja u minijaturi pretstavlja morfološki, biološki, etnografski i verski, Jugoslaviju, posebna psihoza stvorena poslednjih godina nametnula je još i nove poteškoće za širenje sokolske ideologije, pa unatoč tome velikom položaju, a sokolska misao širi se i napreduje, a sokolska misao širi se i postavlja sve na čvršće temelje radom na stvaranju novog tipa čoveka — Sokola. — ms.

Vežbe su naučili načelnici(ce) i vodnici(ce) pojedinih kategorija te veći broj vežbača(čica).

Vežbe za članove je naučilo 19 članova, za članice 14 članica, za muški naraštaj 15 vežbača i za ženski naraštaj 14 vežbačica. Svega prema tome bio je na tečaju 61 učesnik.

Iako su vežbe teške, svi tečajci su vežbe potpuno naučili, tako da će sada biti mnogo lakše daljnje učenje ovih praških vežbi.

S. Z.

X SVESOKOLSKI SLET u Pragu

PREHRANA NA SLETU U PRAGU

Vežbačko članstvo i naraštaj hraniće se iz zajedničke kuhinje u garderobama na sletištu. Cena ručka kretaće se između 4—4½ kč. Doručak će se dobivati u nastanbama ili njihovoj neposrednoj blizini uz cenu od 1½ — 2 kč. Večeru učesnici sleta moći će jeftino dobiti u mnogim praškim kabašičarskim radnjama.

Osim toga sletski prehranbeni odbor pregovara sa praškim gostionicama za spremanje ručka dobrog i obilnog uz određenu cenu. Ove gostionice biće označene napisima: „Ovde se dobijaju sokolski ručkovi”. U ovim gostionicama biće otprilike sledeće cene: doručak 3—3½ kč, ručak 7—8 kč i večer: 5—7 kč.

Pretstoji također mogućnost, da bi se veći broj učesnika sleta mogao hraniti i u studentskim menzama.

Biće dobro da članstvo i naraštaj, koji se prijave za zajedničku prehranu u garderobama na sletištu, sobom ponesu pribor za jelo.

Tačne cene prehrane u menzama i gostionicama kao i u garderobama na sletištu sletski prehranbeni odbor utvrdiće naknadno, o čemu ćemo blagovremeno izvestiti.

PITANJE PRENOSA GLAZBENE PRATNJE NA SLETISTE

VIII svesokolski slet u Pragu bio je poslednji, na kome su se vežbe izvodile uz glazbenu pratnju iz glazbenog paviljona. Na IX pak svesokolskom sletu, za koji je sletišta bilo mnogo veće nego ranijih sletova, glazba od 120 glazbara bila je smeštena u posebnu prostoriju na načelničkoj tribini, nasuprot

glavne tribine, te je 8 velikih megafona prenosilo glazbu na sletišta. Ali kako su se u ovome sistemu pokazali neki nedostaci, to se sada u svrhu što boljeg prenosa glazbe na vežbalište proučavaju neki novi načini s kojima se vrše i praktični pokusi na sletištu.

U svakom slučaju očekuje se, da će se prenos glazbene pratnje na sletišta vršiti radiom, i to na jedan nov način.

SVEČANI SLETSKI BROJEVI ILUSTROVANOG TEDNIKA ČOS „JAS“

Odlučno uređivani ilustrovani obiteljski tednik češkoslovačkog Sokolstva „JAS“ izići će prigodom X svesokolskog sleta u Pragu u četiri posebna svečana sletska broja. Ova četiri posebna broja, koja će biti bogato ilustrovana s velikim brojem odlično reprodukovanih slika o sletu, sačinjavaju jednu samostalnu celinu. Ovaj sletski komplet imaće najmanje 160 stranica i biće štampan na veoma dobroj hartiji.

U pretplati ova četiri broja stajaće 12 kč, koji iznos treba doznačiti najdalje do 30 aprila o. g. administraciji lista „JAS“, Praha III, Tiršov dom. Svi koji žele da se naruče na ove sletske brojeve „Jasa“ mogu to blagovremeno učiniti i preko Saveza SKJ.

UČESNIK SVIH DESET SLETOVA U PRAGU

X svesokolskom sletu raduje se veoma i brat Jan Lang iz Viškova, koji je učestvovao na svim velikim praškim sletovima. I danas se najradije seća I sokolskog sleta, koji je vodio Tirš. Tom prilikom je brat Lang s bratom d-r Helceletom predao Tiršu u praškoj sokolani diplomu počasnog člana. Dirnut ovom bratskom pažnjom Tirš se srdačno zahvalio i poljubio oba brata. Brat Lang te trenutke nikada ne može da zaboravi. Sada mu je 81 godina.

HOTKOVA PALATA, KOJU JE KUPILA ČOS

Nedavno smo izvestili, da je ČOS kupila u susedstvu Tirševog doma veliku zgradu, t. zv. „Hotkovu palatu”. U toj palati biće za vreme sleta skoncentrisani mnogi sletski odbori.

Palata se nalazi u Pragu III, Novodvorskoj ulici br. 458. Zajedno s ovom palatom kupila je ČOS i susednu zgradu sa velikom dvoranom u Nostickoj ulici br. 464, bivše Hotkovo pozorište. Obe zgrade imaju velike bašte, koje će se docnije urediti za vežbalište. Kupovina ovih objekata stajala je ČOS 4.400.000 kč.

U Hotkovoj palati ima 50 soba, 6 kabineta, 7 kuhinja, 2 skladišta i 12 drugih prostorija. Zgrada je dvospratna. Celu imanje obuhvata 7.250 m².

Plan prosvetnog rada Saveza SKJ u okviru Sokolske Petrove petoletke

I Rad u prosvetnom odboru Saveza

A) ORGANIZACIJA PROSVETNOG RADA

1. Izrada svih novih pravilnika za prosvetni rad u vezi sa reorganizacijom Saveza SKJ.
2. Izrada novih formula za prosvetne izveštaje i statistiku
3. Izrada nastavnog plana za saveznu prosvetnu školu.
4. Izrada priručnika za saveznu prosvetnu školu.
5. Zaposlenje u sokolskom radu svih svršenih tečajaca savezne prosvetne škole, uz stalnu evidenciju o njihovoj akciji.
6. Kompletiranje savezne knjižnice prema najnovijim potrebama, sa izdanjima sokolske sadržine ili njoj bliske.
7. Izdavanje kataloga sokolskih knjiga.
8. Organizacija oteka za sokolsku štampu i organizacija oglasne službe.
9. Ustanovljenje sokolske agencije za novinarsku i radio službu.

B) SPROVOĐENJE PROSVETNOG RADA

1. Izrada nastavnog plana idejnih škola za novo članstvo.
2. Izrada pravilnika za održavanje idejnih škola.
3. Izdavanje »Sokolskog katihizisa« za novo članstvo i naraštaj.

4. Izdavanje sokolske knjižnice u povremnim sveskama za jačanje nacionalne i državljanske svesti.

5. Izdavanje knjige o Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.

6. Izdavanje knjige o delima Sokola za oslobođenje i ujedinjenje pod naslovom »Stubovi i neimari Jugoslavije«.

7. Izrada nastavnog plana savezne škole za naraštaj, u saradnji sa načelništvom Saveza.

8. Organizacija praktičnih tečajeva za sokolsko selo, u sporazumu sa otkomom za rad u sokolskim četama.

C) SREDSTVA ZA PROSVETNI RAD

I. Radio:

1. Organizovanje ciklusa radio predavanja, sa propisanim temama, uz eventualno takmičenje u izradi.
2. Organizacija radio prenosa sokolskih prosvetnih priredaba u župama i društvima.
3. Organizacija sveslovenskih radio prenosa prilikom svesokolskih sletova u Pragu i Beogradu.

II. Film:

1. Filmska snimanja i prikazivanja filmova po župama.
2. Nabavka poučnih filmova i prerada za naše prilike.
3. Nabavka filmskih aparata za župe.
4. Nabavka jednog tonfilmskog aparata za prikazivanje normalnih filmova.

Zajedno s Tirševim domom, koji se nalazi u Pragu III br. 450 i s vežbalištem, ČOS poseduje sada imanje veliko 21.742,09 m² i pored toga još nekoja manja u ukupnoj veličini od oko 700 m².

IZ SLOVENSKEG SOKOLSTVA

50-GODISNJICA BRATA ING. N. V. MANOHINA

Dne 29 februara o. g. navršio je 50-godišnjicu života poznati ruski sokolski radnik brat ing. N. V. Manohin, starešina i načelnik Saveza ruskog Sokolstva u Pragu.

Brat Manohin došao je u Prag još pre rata. Godine 1916 postao je član Praškog Sokola, u kome se posvetio detaljnom proučavanju Sokolstva i sokolske telovežbe. Zatim je počeo da radi na stvaranju ruske sokolske telovežbene terminologije, koja tada još nije postojala. Pored ostalog uspešnog rada brat Mahonin je na zamolbu ČOS preveo na ruski „Sokolski sustav”. Delo je izišlo 1911 pod naslovom „Kurs sokolskog gimnastiki” te je od onog doba doživelo još dva izdanja. Ovim je bio udaren čvrst temelj ruskoj telovežbenoj terminologiji, koju Rusi upotrebljavaju i danas, kako u inostranstvu tako i u samoj Sovjetskoj Rusiji.

Brat ing. Mahonin bio je pre rata u Rusiji najpre tajnik, zatim načelnik, pa starešina i na koncu počasni član društva „Donskoj Sokol”.

Posle rata brat ing. Manohin ponovo se vratio u Češkoslovačku. Godine 1930 na IV skupštini ruskog Sokolstva izabran je za načelnika a istovremeno i za prvog zamenika starešine Saveza ruskog Sokolstva u Pragu. Prilikom IX svesokolskog sleta u Pragu vodio je rusko Sokolstvu. Na VI skupštini izabran je za starešinu Saveza RS.

Brat Manohin istakao se i kao pisac više dobrih sokolskih knjiga, od kojih navodimo: „Teorija telovežbe”, „Kratka istorija ruskog Sokolstva”, „Kako treba osnivati i voditi društvo Ruski Sokol”, „Ruski sokolski rečnik terminologije” sa komentarom, „Rukovet prostih vežbi” itd.

SARADNJA ČEŠKOSLOVACKIH UČITELJA U SOKOLSTVU

Prema statistici za 1936 koju su izdali češkoslovački učitelji o radu učitelja van škole, najveći broj učitelja, njih 4.712, saraduje u Sokolstvu, a zatim u ostalim kulturnim, socijalnim i humanim ustanovama.

III. Diapozitivi i fotografije (slike):

1. Nabavka raznih serija o lepotama naše zemlje.
2. Izrada svih sokolskih domova u diapozitivima.
3. Prikupljanje fotografskih snimaka.
4. Izložba sokolskih fotografskih snimaka.
5. Natečaj za najlepše snimke.

IV. Novinski iseći:

1. Nabavljanje novinskih isečaka od župa, društva, četa i pojedinaca.
2. Preuređenje kartoteke novinskih isečaka.

V. Sokolsko pozorište:

1. Aktiviranje pozorišnog oteka.
2. Održavanje periodičnih konferencija sa župskim izveštajima za sokolska pozorišta.
3. Izrada programa za održavanje pozorišnih tečajeva.
4. Izdavanje kataloga za pozorišna dela.
5. Pribiranje pozorišnih komada za dečja sokolska pozorišta.
6. Organizovanje utakmica sokolskih pozorišta.
7. Natečaj za sokolska pozorišna dela.

VI. Lutkarstvo:

1. Reorganizacija lutkarskog oteka
2. Lutkarski tečajevi.
3. Nova izdanja lutkarskih dela
4. Uređenje lutkarske savezne pozornice.

Sokolska župa Varaždin

Od 1—4/II o. g. održan je u Varaždinu sokolski četverodnevni tečaj za proste praške sletske vežbe za članove, članice, muški i ženski naraštaj. Tečaj su vodili savezni prednjak brat Ban i savezna prednjačica sestra Ban. Sudelovala su braća i sestre iz 9 jedinica: Varaždina, Ludbrega, Čakovca, Bednje, Budinščine, Macinca, Nedelišća, Novog Sela sv. Rok i Pribislavca.

5. Natečaj za lutkarska dela.
6. Izdavanje lutkarskog kataloga.

VII. Sokolska muzika:

1. Ustanovljenje muzičkog oteka.
2. Održavanje muzičkih tečajeva.
3. Natečaj za sokolske kompozicije.
4. Izrada gramofonskih ploča za »Sokolski pozdrav« i »Sokolsku himnu«, što bi se izvodilo pre i posle svakog predavanja na radiu.

VIII. Književni otek:

Prema posebnom programu.

IX. Sokolske izložbe:

(Prilikom sletova, ili u drugim zgodnim prilikama).

X. Savezni muzej:

1. Prikupljanje muzealnih predmeta.
2. Izrada nacrtu za prvo uređenje muzeja.
3. Svečano otvaranje muzeja 1941 godine.

X. Proslave i svečanosti:

1. Vidovdan.
2. Kraljev rodendan.
3. Prvi decembar.
4. Izvanredni svečanosti.

Prosvetni odbor Saveza će pored ovog minimalnog programa opširnije delovati u svima pravcima, prema ukazanim potrebama.

II Rad u župama

A. — ORGANIZACIJA PROSVETNOG RADA.

1) Opšti zadaci

1. Ustanovljenje referata prema pravilniku župskog prosvetnog odbora.
2. Održavanje okružnih konferencija, obavezno u svakom okružju, svake godine.
3. Pregled rada u jedinicama.
4. Održavanje šestodnevno opšteg prosvetnog tečaja.
5. Uređenje kartoteke svršenih tečajaca i vođenje evidencije o njihovoj sokolskoj aktivnosti u jedinicama.
6. Jednodnevni zbor svih svršenih župskih tečajaca krajem sokolske Petrove petoletke sa predviđenim programom.
7. Stalna prepiska sa svršenim tečajcima župske prosvetne škole.
8. Održavanje jednodnevnih župskih prosvetno-administrativnih tečajeva (za tajnike, statističare i dr.).

B. — SPROVOĐENJE PROSVETNOG RADA.

2) Sokolske knjižnice.

1. Upotpunjavanje župskih knjižnica prema potrebama.
2. Osnivanje putujuće knjižnice (eventualno skopčane sa sokolskom izložbom).

3) Sokolska štampa.

1. Propagandna nedelja štampe, sabiranje pretplate za sve sokolske listove i časopise.
2. Ustanovljenje minimalnog broja pretplate na listove prema snazi jedinica u župi.
3. Akcija župskog prosvetnog odbora za plasiranje svih saveznih listova u sedištu župe.

4) Rad na sokolskom vaspitanju.

1. Idejne škole:
1. Kontrola održavanja ovih škola u jedinicama, prema nastavnom planu od Prosvetnog odbora Saveza.
2. Pružanje pomoći u tome pogledu jedinicama u nastavnicima, knjigama i ostalog.
3. Spremanje predavanja za sve idejne škole (gde nema predavača).

2. Jačanje jugoslovenske nacionalne i državljanske misli.

1. Umnožavanje predavanja za jedinice u datim prilikama.
2. Izmena svojih predavanja sa predavačima drugih župa.
3. Upućivanje predavača u jedinice, gde se ukaže potreba.
4. Vođenje nadzora nad održanim propisanim predavanjima.

3. Naraštajski tečajevi:

1. Organizovanje naraštajskih tečajeva za vreme leta, u vidu letovanja, u sporazumu sa župskim načelnštvom.
2. Utvrđivanje nastavnog plana za sve tečajeve, u sporazumu sa načelnštvom.
4. Duhovno pripremanje za svesokolske sletove u Pragu i Beogradu prema posebnom programu.

C. — SREDSTVA PROSVETNOG RADA.

5) Radio:

1. Saradnja sa prosvetnim odborom Saveza za radio predavanja.
2. Pripremanje jedinica za štednju radi kupovine radio aparata.
3. Organizovanje župskih priredaba za radio prenos (akademije, prosvetni dan, festival, itd.).

6) Film:

1. Nabavka filmskih aparata.
2. Saradnja sa prosvetnim odborom Saveza za filmska snimanja.
3. Prikazivanje filmova na teritoriji župa, u saradnji sa prosvetnim odborom Saveza.
4. Vođenje evidencije o prikazanim filmovima.

7) Diapozitivi:

1. Nabavka projekcionih aparata u župama (ako ih župa nema).
2. Saradnja sa prosvetnim odborom Saveza za izradu serija diapozitiva o lepota naše zemlje.
3. Organizacija prikupljanja diapozitiva.
4. Vođenje evidencije o prikazanim diapozitivima.

8) Fotografije (slike):

1. Reorganizacija prikupljanja snimanja o sokolskim priredbama ili sokolskim događajima uopšte.
2. Izložba sokolskih snimaka (slika).
3. Prikupljanje slika i predmeta za savezni muzej.

9) Obaveštajna služba:

1. Postavljanje župskog izvestioca za novinarstvo.
2. Uspostavljanje veza sa dnevnim i vremenom štampom koja je naklonjena Sokolstvu.
3. Nastavak rada na prikupljanju novinskih isečaka.
4. Nadzor nad obaveštajnim radom društava i četa.

10) Sokolsko pozorište:

1. Održanje konferencija svih pročelnika pozorišnih oteka jedinica, radi utvrđenja opštih smernica u radu.
2. Prikupljanje podataka o brojnom stanju i radu pozorišnih oteka.
3. Održavanje utakmice pozorišnih oteka prilikom župskog sleta ili prosvetnog dana.
4. Osnivanje sokolskog pozorišta u sedištu župe gde ga još nema.

11) Lutkarstvo:

1. Održavanje konferencije svih pročelnika lutkarskih oteka jedinica radi utvrđenja jedinstvenih smernica u radu.
2. Prikupljanje podataka o brojnom stanju i radu lutkarskih oteka.
3. Održavanje utakmice lutkarskih oteka (pozorišta prilikom župskog sleta ili prosvetnog dana).
4. Osnivanje sokolskog lutkarskog pozorišta u sedištu župa, ako ga još nema.

12) Sokolska muzika:

1. Održavanje konferencije pročelnika muzičkih oteka radi ustanovljenja jednodnevnosti u radu.
2. Prikupljanje podataka o brojnom stanju i radu muzičkih oteka.
3. Održavanje utakmice muzičkih oteka (ansambli) prilikom župskog sleta ili prosvetnog dana.

13) Župski sokolski muzej:

1. Organizovanje prikupljanja muzealnih predmeta i uređenje prvih osnova župskih muzeja, ukoliko to već nije učinjeno.
2. Davanje uputstava i inicijative jedinicama za prikupljanje i čuvanje predmeta koji su od važnosti za istoriju Sokolstva.
3. Nadzor nad radom u vezi sa vođenjem sokolske hronike o važnim događajima kod sokolskih jedinica.

14) Sokolske proslave i svečanosti:

1. Izdavanje posebnih uputstava društvima i četama za održavanje proslava i svečanosti u duhu opštih uputstava koja bude izdala savezna uprava (POS).
2. Saradnja pri organizovanju i izvođenju svečanosti i proslava u sedištu župe.
3. Prikupljanje podataka o održanim svečanostima i proslavama.

III Rad u društvima

A) ORGANIZACIJA PROSVETNOG RADA

1) Opšti zadaci:

1. Organizovanje društvenih prosvetnih odbora u punom obimu gde ima 500 pripadnika ili više. Sa najvažnijim funkcionerima kod društva do 500. Sa 5 članova u društvima ispod 100 pripadnika.

2. Uređenje sokolske prosvetne arhive prema uputstvima ŽPO.

3. Uređenje prosvetne statističke službe.

4. Uvođenje dnevnika prosvetnog rada po formularima od SPO.

5. Ustanovljenje posebnog prosvetnog budžeta u okviru opšteg društvenog budžeta, i to u iznosu od barem 10% od celokupne budžetske svote, i ostvarenje budžeta po prihodu i po rashodu.

B) SPROVOĐENJE PROSVETNOG RADA

2) Prosvetni tečajevi:

6. Da društva svake godine upućuju po jednog člana na župski prosvetni tečaj.

3) Knjižnice:

7. Da društva bez odlaganja osnuju sokolsku knjižnicu, svake godine najmanje sa 50 knjiga kupovinom ili poklonom.

4) Pretplata na listove:

8. Da društva bez odlaganja pretplate svoju knjižnicu (čitaonicu) na pet saveznih listova i na svoj župski list, ako ga župa izdaje.

5) Čitaonice:

9. Da društva koja imaju svoje domove urede jednu prostoriju za društvenu čitaonicu, sa nabavkom onih listova koji bi bili za to mesto potrebni.

6) Minimalna pretplata:

10. Ostvarenje propisane minimalne pretplate na sokolske listove.

7) Idejne škole

11. Održavanje idejnih škola prema uputstvima SPO i ŽPO svake godine.

8) Zavet

12. Staranje da se polaganju zaveta pripuste oni novi članovi koji su redovno poahadali i uspešno završili idejnu školu.

9) Vaspitavanje članstva:

13. Održavanje predavanja i govora pred vrstom koje odredi SPO i ŽPO.
14. Održavanje debata večeri u vezi unapred određenog i održanog predavanja pred članstvom.
15. Staranje o tome da se štampaju predavanja i govori (letci) koje prime od SPO ili ŽPO i rasture među članove.

10. Pripremanje za sokolske manifestacije:

16. Pripremanje za svesokolski slet u Pragu 1938.
17. Pripremanje za svesokolski slet u Beogradu 1941.
18. Pripremanje za proslavu dvadesetogodišnjice ujedinjenja.
19. Ostvarivanje srazmernog dela preduzetog posla u sokolskoj Petrovoj petoletki i pripremanje za njen uspešan i svečan završetak.

11. Rad sa decom i naraštajem:

20. Organizovanje i rasturanje sokolske štampe i slika za decu i naraštaj.
21. Priredivanje svake godine po jedne dečije akademije ili sela na kome bi program izvodila samo sokolska deca.
22. Organizovanje najmanje pet izleta godišnje za decu i naraštaj uz držanje predavanja u slobodnoj prirodi.
23. Osnivanje naraštajskog oteka u društvu.
24. Pribiranje sredstava za nabavku naraštajске zastave do 1941 g.
25. Povećavanje broja naraštajskih pripadnika od školske, trgovačke i zanatlijske omladine u gradovima, i od ratarske u selima.

C) SREDSTVA PROSVETNOG RADA

12) Propaganda putem radija, filma i projekcija (diapozitiva):

26. Pribiranje sredstava za kupovinu radio-aparata.
27. Organizovanje zajedničkog slušanja radio-predavanja, ili drugih korisnih prenosa.
28. Prikazivanje sokolskih filmova, dobivenih od SPO ili ŽPO.
29. Sistematsko prikupljanje snimaka (fotografija ili crteža).

13) Novinarstvo:

30. Izveštavanje ŽPO, odnosno SPO o svima važnim događajima u društvu.
31. Objavlivanje sokolskih vesti u sokolskim i drugim listovima. Dostavljanje vesti sokolskoj agenciji radi objavljivanja u dnevnoj štampi i preko radio-stanica.

14) Sokolske svečanosti i proslave:

32. Proslava Vidovdana, prema uputstvima koja bude izdala savezna uprava.
33. Proslava Kraljevog rodendana.

34. Proslava Prvog decembra.

35. Ostale proslave uobičajene u pojedinim krajevima prema programu koji utvrde župski prosvetni odbori.

IV Rad u četama

A) ORGANIZACIJA PROSVETNOG RADA

1) Opšti zadaci:

1. Organizovanje četnih prosvetnih odbora sa najvažnijim funkcionerima, najmanje tri na broju.
2. Uređenje sokolske prosvetne arhive prema uputstvima matičnog društva.
3. Uređenje prosvetne statističke službe.
4. Ustanovljenje prosvetnih partija u četnom budžetu, makar i sa najmanjim sumama prema opštem budžetu.
5. Da čete svake godine upućuju po jednog člana na tečaj koji organizuje prosvetni odbor matičnog društva ili prosvetni odbor župe.

2) Knjižnice:

6. Da čete bez odlaganja osnuju sokolsku knjižnicu, svake godine, najmanje sa 30 knjiga sokolske sadržine ili iz oblasti poljoprivrede.

3) Pretplata na listove:

7. Da čete bez odlaganja pretplate svoju knjižnicu (čitaonicu) na pet saveznih listova i na svoj župski list ako ga župa izdaje.
8. Da nabave potrebnu količinu bukvara za učenje svojih nepismenih članova.

4) Čitaonice:

9. Da u svome mestu pronadu makar i najmanju prostoriju za četnu čitaonicu, te da nabave potrebne listove, naročito one iz poljoprivrede.

B) SPROVOĐENJE PROSVETNOG RADA

5) Vaspitanje članstva:

10. Održavanje predavanja i govora pred vrstom koje odredi SPO, ŽPO ili matično društvo.
11. Održavanje debata večeri u vezi unapred određenog i održanog predavanja pred članstvom.
12. Staranje o tome da se štampaju predavanja i govori pred vrstom (letci) koje prime od SPO, ŽPO ili matičnog društva.
13. Organizovanje sokolskih sedeljki za članove čete u zimskim danima.

6) Pripremanje za sokolske manifestacije:

14. Pripremanje za svesokolski slet u Pragu 1938.
15. Pripremanje za svesokolski slet u Beogradu 1941.
16. Pripremanje za proslavu dvadesetogodišnjice ujedinjenja.
17. Ostvarivanje srazmernog dela preduzetog posla u sokolskoj Petrovoj petoletki i pripremanje za njen uspešan i svečan završetak.

7) Rad sa decom i naraštajem:

18. organizovanje i rasturanje sokolske štampe i slika za decu i naraštaj.
19. Pripremanje svake godine po jedne dečije akademije ili sela na kome bi program izvodila samo sokolska deca.
20. Organizovanje najmanje pet izleta godišnje za decu i naraštaj uz držanje predavanja u slobodnoj prirodi.
21. Pripremanje sredstava za nabavku naraštajске zastave do 1941 godine.

C) SREDSTVA PROSVETNOG RADA

8) Propaganda putem radija, filma i projekcija (diapozitiva):

23. Pribiranje sredstava za kupovinu radio-aparata.
24. Organizovanje zajedničkog slušanja radio-predavanja, ili drugih korisnih prenosa.
25. Prikazivanje sokolskih filmova, dobivenih od SPO ili ŽPO.
26. Sistematsko prikupljanje snimaka (fotografija ili crteža).
27. Objavlivanje sokolskih vesti u sokolskoj agenciji radi objavljivanja u dnevnoj štampi i preko radio stanice.

9) Sokolske svečanosti i proslave:

28. Proslava Vidovdana (prema uputstvima koja bude izdala savezna uprava).
29. Proslava Kraljevog rodendana.
30. Proslava Prvog decembra.
31. Ostale proslave uobičajene u pojedinim krajevima prema programu koji utvrde župski prosvetni odbori.

PROSVETNI ODBOR

SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE